

04.03.2022

Asia/2

§ 29 Liikenneliikelaitoksen tilinpäätös 2021

HEL 2021-013064 T 02 06 01 00

Päätös

Johtokunta päätti

- hyväksyä ja allekirjoittaa liikenneliikelaitoksen (HKL) vuoden 2021 tilinpäätöksen ja
- lähettää HKL:n tilinpäätöksen edelleen kaupunginhallitukselle maininnalla, että tehdyn 2.829.720,12 euron poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 3.596.561,73 euroa ja että tilikauden ylijäämä siirretään HKL:n taseen omaan pääomaan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Jukka Hämäläinen

Lisätiedot

Jukka Hämäläinen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20911
jukka.hamalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL tilinpäätös 2021 4.3.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Olennesset tapahtumat tilikaudella

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia on keväästä 2020 alkaen vaikuttanut merkittävästi myös HKL:n toimintaan. Matkustajamäärät supistuivat normaalitilanteeseen verrattuna enimmillään yli 70 % ja vuonna 2021 matkustajamäärät olivat 30-60 % normaalia alhaisemmat. HKL on sopeuttanut toimintaansa Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymän (HSL) päätösten mukaisesti metro- ja raitioliikenteen tarjonnan supistuksiin. HKL on myös toteuttanut lukuisia oman henkilöstön ja matkustajien terveyttä varmistamia toimenpiteitä. Matkustajamäärien vähenemi-

nen aiheuttaa merkittävää epävarmuutta myös joukkoliikenteen pitkän aikavälin kehittämisnäkyymiin.

HKL:n johtokunta jätti kokouksessaan 13.9.2018 HSL:lle tarjoutumisen Raide-Jokerin ja kantakaupungin raitioliikenteen liikennöinnistä. HSL:n hallitus päätti toukokuussa 2020 aloittaa neuvottelut HKL:n kanssa Raide-Jokerin liikennöinnin käynnistämistä ja kantakaupungin raitioliikenteen sopimuksen jatkamisesta. Sopimusneuvottelut jatkuivat vuoden 2021 aikana ja tavoitteena on allekirjoittaa liikennöintisopimukset HSL:n kanssa vuoden 2022 aikana.

Raide-Jokerin infrahankkeen toteutus eteni vuonna 2021 hyvin. Radan rakentaminen on edennyt 2021 aikana siten, että Espoon osalta lähes kaikki ja Helsingissä valtaosa rakennustöistä valmistui jo vuoden 2021 aikana. Rakentaminen on edellä alkuperäistä aikataulua ja hanke onkin viestinyt arvioidun käyttöönoton olevan vuoden 2024 alussa aiemmin arvioidun vuoden 2024 kesäkuun sijasta.

Raide-Jokerin varikon rakentaminen Roihupellossa eteni harjakorkeuteensa ja varikko valmistuu kesällä 2022. Raide-Jokerin päähankkeen nopeutunut aikataulu on tuonut kustannussäästöjä myös varikon osuuteen.

Kruunusillat-hanke eteni vuoden 2021 aikana merkittävästi, sillä sekä allianssin kehitysvaihe että siltaurakan kilpailutus saatiin päätökseen. Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi elokuussa 2021 hankesuunnitelman muutoksen, jossa hankkeen toteutus jaettiin kahteen osaan ja hankkeen enimmäishintaa korotettiin. Päätöksen mukaisesti hankkeen ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan yhteys Laajasalon ja Hakaniemien välillä ja toisessa vaiheessa yhteys Hakaniemestä keskustaan. Raitiotien toteuttava allianssi valmistautui loppuvuoden aikana toteutusvaiheeseen siirtymiseen.

HKL ja Škoda Transtech Oy sopivat helmikuussa 23 uuden ForCity Smart Artic X54 -pikaraitiotievaunun tilaamisesta. Vaunut ovat identtisiä aiemmin tilattujen Raide-Jokerille tulevien vaunujen kanssa. Tilaus toteutettiin vuonna 2011 tehdyn Artic-vaunuhankintasopimuksen mukaisena toimitusoptiona. Vaunuja tullaan liikennöimään Kruunusilltoja käytävillä Yliskylän ja Haakoninlahden raitiolinjoilla. Toimitukset ajoittuvat vuosille 2024-26 ennen Kruunusilltojen raideyhteyden valmistumista.

Kalasadamasta Pasilaan -raitiotiehanke rakentaminen käynnistyi vuoden 2021 lopussa.

Ruskeasuon raitiovaunu- ja bussivarikon urakkakilpailutus valmistui alkuvuodesta 2021. Valmistelevat rakennustyöt hankkeella ovat käynnissä ja laajenivat marraskuussa 2021 bussioperaattorin siirtyessä koko-

naisuudessaan väistötiloihin Postipuiston alueelle. Varikkohankkeen on tarkoitus valmistua vuoden 2023 lopussa.

Helsingin kärjäoikeus antoi maaliskuussa 2020 välipäätöksen metron automatisointia koskevien sopimusten purkua koskevassa asiassa. Päätöksen mukaan HKL:llä oli oikeus purkaa sopimukset Siemensin kanssa metrovarikon laajennusosan automatisointisopimusta lukuun ottamatta. Kärjäoikeuden näkemyksen mukaan automatisointiprojektin viivästyksset johtuivat Siemensin vastuulla olevista syistä.

Helsingin kärjäoikeus antoi marraskuussa 2021 ratkaisunsa metron automatisointisopimusten purkamiseen liittyvien taloudellisten vaatimusten osalta. Ratkaisun mukaan Siemens on velvollinen suorittamaan HKL:lle vahingonkorvausta noin 5 miljoonaa euroa ja palauttamaan HKL:n maksamia kauppahintoja noin 3 miljoonaa euroa. HKL on yhdessä Helsingin kaupunginkanslian kanssa arvioinut, että kärjäoikeuden tuomioon on haettava muutosta hovioikeudelta. Kärjäoikeuden tuomioon ei voida tyytyä, kun otetaan huomioon, että kärjäoikeus on välituomiossaan todennut, että HKL:llä on ollut oikeus purkaa riidan kohteena olevia sopimuksia. HKL katsoo kärsineensä enemmän taloudellista vahinkoa kuin mihin kärjäoikeus päättyi.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021 yhtiöittää HKL:n. Päätöksentekoaikana korostui seudullisuuden merkitys sekä yhtiön toiminnan avoimuudesta ja henkilöstön asemasta huolehtiminen. Vantaan kaupunki on yhtiön osakas Helsingin kaupungin lisäksi.

HKL:n toiminta loppui nyky muodossaan 31.1.2022. Toiminta jatkuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:ssä lukuun ottamatta metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä liiketoimintoja, joiden osalta toiminta jatkuu HKL:ssä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

- Tilikauden tulos vähintään nolla.

Tilikauden tulosta koskeva sitova tavoite toteutui. Tilikauden tulos oli 3,6 milj. euroa.

- Asiakastyytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) pysyy vähintään syksyn 2019 tasolla ja saavuttaa seuraavat tavoitetasot: raitioliikenne 4,04 ja metroliiikenne 4,08.

Asiakastyytyväisyyden sitova tavoite ei toteutunut.

Raitioliikenteen liikennöitsijäarvosana oli 3,97 eikä siten saavuttanut tavoitetta 4,04. Asiakkaiden tyytyväisyys on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2020. Koronan vuoksi kuljettajien asiakaspalvelutehtävät ovat

olleet keskeytettynä lähes koko vuoden. Lisäksi asiakkaiden siisteyden ja hygieenisyyden odotukset ovat nousseet. Näiden vuoksi palvelun ja neuvonnan arvosanat ovat koronaa edeltäviä vuosia alhaisemmalla tasolla.

Metroliiikenteen liikennöitsijäarvosana oli 4,16 ja ylitti tavoitteen 4,08. Asiakkaiden tyytyväisyys on pysynyt vuoden 2020 tasolla.

- Liikennöinnin luotettavuus (ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdöistä) ylittää kolmen edellisen vuoden keskiarvon ja saavuttaa tavoitetasot raitioliikenteessä 99,85 %, metroliiikenteessä 99,85 %.

Metroliiikenteessä ajettiin 99,90 % ja raitioliikenteessä 99,93 % tilatuista lähdöistä vuonna 2021 eli luotettavuustavoite 99,85 % toteutui molemmissa liikennemuodoissa. Tulokseen vaikuttaa koronan vuoksi supistettu liikennetuotanto, joka on mahdollistanut erinomaisen liikennöinnin luotettavuuden.

Suoritetilinpäätös

Raitioliikenteessä tehtiin 31,5 milj. matkaa ja metroliiikenteessä 56,0 milj. matkaa vuonna 2021. Raitioliikenteessä matkat vähenivät 10 % ja metroliiikenteessä 7 % edellisvuodesta.

Käyttötalous

HKL:n tilikauden liikevaihto oli 220,5 (2020: 212,9) milj. euroa. Liikevaihto muodostuu HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista 99,7 (2020: 100,6) milj. euroa ja infrakorvauksesta 83,0 (2020: 77,0) milj. euroa sekä kaupungin infratuesta 24,8 (2020: 22,2) milj. euroa ja muita myyntituotoista 13,0 (2020: 13,2) milj. euroa.

Liikennöinnissä suoritteita toteutui raitio- ja metroliiikenteessä vuotta 2020 vähemmän HSL:n sopeuttaessa liikennetarjontaa. HSL:n infrakorvauksissa on nousua metroinfran korvauksissa; kantametron osalta on metroasemien menotaso noussut selkeästi vuodesta 2020 johtuen kunnossapito- ja sähkömenojen kasvusta sekä länsimetrossa käyttövastikkeen kasvusta.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 19,0 (2020: 18,0) milj. euroa. Liiketoiminnan muissa tuotoissa mainostulot olivat 0,6 milj. euroa vuotta 2020 suuremmat. Vaikka mainostulot hieman nousivat vuodesta 2020, koronaepidemia vaikutti edelleen voimakkaasti mainostuloihin.

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 213,2 (2020: 199,8) milj. euroa eli 5,3 % edellisvuotta enemmän.

Aine- ja tarvikeostot olivat 22,8 (2020: 17,7) milj. euroa. Sähkömenot nousivat 4,9 milj. eurolla edellisvuodesta.

Palveluiden ostot olivat 42,7 (2020: 41,0) milj. euroa. Palveluiden ostoihin sisältyvät mm. vartiointi 7,7 (2020: 7,1) milj. euroa, koneiden huollot ja pienkorjaukset 4,9 (2020: 4,9) milj. euroa, kaupunkipyörien palvelumaksut 4,2 (2020: 3,2) milj. euroa, Suomenlinnan henkilö- ja tavaliikenteestä maksetut korvaukset 4,1 (2020: 3,7) milj. euroa, asian- tuntijapalvelut 3,8 (2020: 4,5) milj. euroa, rakennusten siivous 2,8 (2020: 2,9) milj. euroa ja rakennusten huolto ja pienkorjaus 2,8 (2020: 1,8) milj. euroa.

Henkilöstökulut olivat 67,6 (2020: 67,5) milj. euroa. Henkilöstöä oli keskimäärin 32 henkilöä vähemmän kuin edellisellä tilikaudella.

Poistot olivat 52,1 (2020: 48,7) milj. euroa. Poistotasoa nostivat muun muassa uusien raitioratojen peruskorjaukset ja käyttöönotot, bussien sähkönlatausjärjestelmät, Töölön varikon peruskorjaus ja metrovaunujen peruskorjaukset.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 28,0 (2020: 24,9) milj. euroa. Länsimet-ro Oy:n vastikkeita maksettiin 2,6 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 0,8 (2020: 3,6) milj. euroa. Tulosta huononsi erityisesti sähkömenojen huomattava nousu edellisvuodesta. Myös Koskelan varikon säilytyshal- lin katontuenta loppuvuodesta 2021 nosti kustannustasoa ja vaikutti HKL:n tulokseen.

Edellisten tilikausien investointivarauksen purettiin 2,8 milj. euroa vuonna 2021. Uutta investointivarausta ei lisätty vuonna 2021.

HKL:n tulos oli 3,6 (2020: 2,8) milj. euroa.

Investoinnit

HKL:n bruttoinvestoinnit olivat 242,9 milj. euroa (2020: 145,9) milj. eu- roa ja nettoinvestoinnit 220,1 milj. euroa.

Suurin investointikohde oli Raide-Jokerin infran maksut 88,5 milj. euroa (brutto), Raide-Jokeriin saatiin valtionavustusta 22,8 milj. euroa. Muita suuria investointeja olivat Raide-Jokerin vaunut 21,5 milj. euroa, Kruu- nusillat 18,0 milj. euroa, Raide-Jokerin varikko oli 13,6 milj. euroa, M300-metrovaunujen (optio-vaunut) maksut 12,0 milj. euroa ja M100- metrovaunujen peruskorjaus 9,9 milj. euroa.

Rahoitus ja tase

04.03.2022

HKL:n ei nostanut uusia lainoja vuonna 2021. HKL:n investointien rahoittamiseen käyttämän kaupungin lyhytaikaisen luotollisen käyttötilin saldo oli 326,5 milj. euroa 31.12.2021 (31.12.2020: 144,2).

Liikennelaitoksen taseen loppusumma oli 1.337,0 milj. euroa 31.12.2021 (31.12.2020: 1.179,0 milj. euroa).

Esittelijä

toimitusjohtaja
Jukka Hämäläinen

Lisätiedot

Jukka Hämäläinen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20911
jukka.hamalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL tilinpäätös 2021 4.3.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 17.02.2022 § 23

HEL 2021-013064 T 02 06 01 00

Päätös

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021 sekä esitti kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä -1 160 579,43 euroa siirretään rakentamispalveluliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 09.02.2022 § 15

HEL 2021-013064 T 02 06 01 00

Päätös

04.03.2022

Pelastuslautakunta päätti merkitä tiedoksi pelastuslaitoksen vuoden 2021 tilinpäätöksen.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 08.02.2022 § 12

HEL 2021-013064 T 02 06 01 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä tarkastustoimen vuoden 2021 tulosbudjetin toteumatiedot ja vuoden 2021 tilinpäätöstiedot.

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Vilma Lamminpää, controller, puhelin: +358931036581
vilma.lamminpaa(a)hel.fi